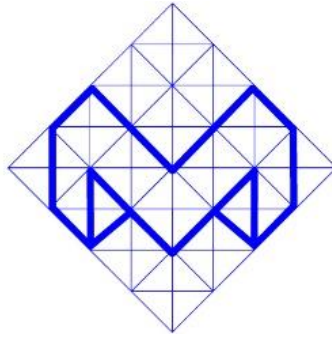

מומנטום

מנוע הצמיחה
של מקצועות הרכב

**דו"ח ממצאים - סקר עמדות סטודנטים
הנדסאים טכנאים מוסמכים במסלול מכונות - רכב
במכללות הטכנולוגיות בפיקוח מה"ט**

מומנטום. מנוע הצמיחה של מקצועות הרכב בע"מ (חל"צ)

חוקרת: קרן דביר

אוקטובר 2019

עמ' 2	1. תקציר מנהלים
עמ' 3-4	2. רקע כללי ומטרות המחקר
עמ' 5	3. ממצאי הסקר: א. נתונים דמוגרפיים
עמ' 5	ב) מאפייני לימודים
עמ' 6	ג) תעסוקה בענף הרכב
עמ' 6-9	ד) תפיסות המשיבים לגבי לימודי מכונאות רכב
עמ' 10-13	ה) תפיסות המשיבים לגבי תעסוקה בענף הרכב
עמ' 13-14	ו) תפיסות המשיבים לגבי חברות יבוא הרכב
עמ' 14-15	ז) תרומת התכנית לסטודנטים
עמ' 16	4. תובנות

- מאפיינים דמוגרפיים** - השאלון הועבר פעמיים במהלך שנת הלימודים האקדמית במכללות המשתתפות בתכנית - בתחילת שנת הלימודים, אז השיבו עליו 268 סטודנטים ובסיומה עם 94 משיבים. כ-40% מהמשיבים הינם סטודנטים מהמגזר הערבי, רק נשים בודדות ענו על השאלון וכמעט 70% הינם בני 25 ומטה. בנוסף, נותחו תמלולי ראיונות של שבעה סטודנטים.
- מאפיינים לימודיים** - בתחילת השנה קבוצת העונים הגדולה היתה משנה א' בסוף השנה יותר ממחצית העונים היו משנה ב'. בתחילת השנה מעל למחצית מהעונים לשאלון הייתה מקרב תלמידי הנדסאי משולב, מעל למחצית העונים על שאלון סוף השנה הייתה מקרב הסטודנטים במסלול הנדסאי בוקר.
- תעסוקה בענף הרכב** - כ-40% מהמשיבים דיווחו כי הם עובדים תוך כדי הלימודים בענף הרכב.
- תפיסות המשיבים לגבי לימודי מכונאות רכב** - קרוב ל-90% מהסטודנטים מדווחים כי עולם הרכב מענין אותם. מרבית הסטודנטים (מעל 80% מהם) מדווחים כי הם לומדים את התחום שאותו הם רוצים ללמוד וכי הם גאים ללמוד מכונאות רכב. מיעוט מהתלמידים (פחות מחמישית מכלל המשיבים לשאלון) מצהירים כי היו מעדיפים ללמוד מקצוע אחר. אמנם הממצא אינו מובהק ויש לשים לב שקיימת מגמת עליה קלה באחוז המסכימים עם אמירה זו בין המשיבים. מעל ל-60% מהמשיבים לשאלון בתחילת השנה הצהירו כי ימליצו לאחרים ללמוד מכונאות רכב. מוכנות זו ירדה בצורה משמעותית בממצאי שאלון סוף השנה.
- תפיסות המשיבים לגבי תעסוקה בענף הרכב** - מעל מחצית מהסטודנטים במגזר היהודי ומעל ל-60% מהסטודנטים במגזר הערבי מדווחים כי הם מכירים את אפשרויות הקידום הקיימות בענף הרכב. סביב 80% מהסטודנטים מדווחים כי הם מתכוונים לעבוד בענף הרכב עם סיום הלימודים. בסוף השנה כמחצית מהסטודנטים במגזר היהודי וכ-60% מהסטודנטים במגזר הערבי חשו כי העבודה בענף הרכב היא עבודה מכובדת, ממצא המהווה ירידה משמעותית מתחילת השנה. בסוף השנה רק כ-40% מהסטודנטים חשבו כי בענף הרכב ניתן להגיע למשכורות גבוהות, ממצא זה מתאר ירידה משמעותית בתחושה זו, בעיקר בקרב תלמידי המגזר הערבי. תחומי העיסוק העתידיים המועדפים על הסטודנטים הם קציני תעבורה, מנהלי מוסך ושמאים.
- תפיסות המשיבים לגבי יבואני הרכב** - פחות ממחצית מהסטודנטים דווחו בתחילת השנה כי הם מכירים את חברות יבוא הרכב. בקרב הסטודנטים במגזר הערבי חל גידול משמעותי באחוז הסטודנטים שמדווחים על היכרות עם היבואנים בסוף השנה. בקרב הסטודנטים במגזר היהודי המצב לא השתנה משמעותית בסוף השנה. מעל מחצית מהסטודנטים דווחו בתחילת השנה כי יש להם ענין לעבוד אצל יבואני הרכב. אין שינוי משמעותי בסוף השנה.

מומנטום נוסדה בשנת 2016 כחברה לתועלת הציבור ביוזמת קרן ביחד, בשותפות עם חברות יבוא הרכב ואיגוד יבואני הרכב, במטרה להפוך את מקצועות הרכב לתחום השכלה והכשרה מבוקש המאפשר לצעירים וצעירות בישראל מימוש עצמי ותעסוקה איכותית, המבוססת על פרופסיה מובחנת, עם אפשרויות לקידום ולתגמול הולם ולחיצוק ענף הרכב והכלכלה הישראלית. מודל ההפעלה מבוסס על יצירת שיתופי פעולה בין מחזיקי עניין במגזר הציבורי, העסקי והחברתי סביב מטרות משותפות. פיתוח מודלים, תכניות, שיתוף ידע וחשיבה חדשנית התומכת בצמיחת ענף הרכב בישראל.

עם התפתחות הטכנולוגיה, אנו צופים בשינויים תכופים בענף הרכב, ובראשם כניסה של טכנולוגיות חדשות המצריכות את העובדים בענף להתמחות במספר רב של תחומים ביניהם מכונאות ואלקטרוניקה. תכניות הלימוד הקיימות כיום אינן מעודכנות דיו, ויש צורך לחבר בין מוסדות ההכשרה לבין המעסיקים על מנת לקרב את ההכשרות לשטח.

קשרי מעסיקים-מוסדות לימוד והכשרה בתחום הרכב

בשנת 2014 פרסם ה-OECD דו"ח¹ בו הוא מתאר את האתגר מולו עומדת מערכת ההכשרה המקצועית בארץ, לאור העובדה שהיא מחולקת בין גופים שונים שאינם מתואמים ביניהם. הוא ממליץ להתמודד עם אתגר זה על ידי הגדלת שיתוף הפעולה בין בעלי העניין, ומדגיש את העובדה שעל מנת שמערכת ההכשרה המקצועית תועיל לכל המעורבים, עליה להביא בחשבון את נקודת מבטה של החברה והפרט, וכן את נקודת מבטם של המעסיקים המייצגים את הכלכלה והתעשייה. המעסיקים מוזכרים כשותפים חשובים במיוחד, בעיקר עקב הידע שברשותם לגבי המיומנויות להן יזדקקו העובדים.

מודלים של הכשרה המשלבים את המעסיקים אינם דבר חדש בעולם, ומדינות כמו אנגליה, שוויץ וגרמניה, נוקטות בצעדים אקטיביים על מנת לאפשר למעסיקים לקחת חלק פעיל במערך ההכשרה הטכנולוגית². עם זאת, מערכות החינוך הטכנולוגי במדינה לא השכילו לשלב כוחות עם התעשייה באופן שיאפשר יצירת מודלים אסטרטגיים וארוכי טווח לצורך שיפור ההכשרה, ובעקבות כך הגדלת כוח אדם מיומן לשוק העבודה. לאור הדברים הללו, יזמה מומנטום תכניות ייעודיות לשיתוף פעולה מתמשך בין המכללות הטכנולוגיות במה"ט לבין יבואני הרכב. בבסיסה, ביצענו מיפוי של המכללות בהן נלמדת מגמת מכונות רכב ושיבצנו להן אחד או יותר מיבואניות הרכב בהתאם לגודל המכללה וצרכיה. בכל מכללה הוקמה ועדת היגוי בה נציגים של המכללה, היבואן ומומנטום שערכה מיפוי צרכים ובנתה בהתאם תכנית עבודה שנתית.

תכנית שותפות זו מבקשת לענות על הפער הקיים כיום, שעולה הן מהמעסיקים והן מהמכללות, הנוגע למשרות בהן מצפים הסטודנטים להשתלב בתום לימודיהם לבין אפשרויות התעסוקה הקיימות הפועל. ניכר כי הסטודנטים, אשר מעריכים את עצמם כבעלי ידע רחב וככאלו שמחזיקים בתעודה יוקרתית, מצפים להשתלב במשרות ניהוליות-בכירות במרכזי השירות. עם זאת, הם אינם מביאים עימם ניסיון מספק ומתבקשים ע"י המעסיקים להשתלב במשרות כניסה

¹ Musset, P.; Kuczera, M.; Field, S. 2014. OECD Reviews of Vocational Education and Training A Skills Beyond School Review of Israel. OECD Publishing.

² מתוך מחקר שערכו מאירס-ג'וינט ברוקדייל לארגון ג'וינט-תבת ונקרא **הכשרה מקצועית ואקרדיטציה: אנגליה, שוויץ וגרמניה**.

על מנת ללמוד את המקצוע. אחת ממטרות התכנית היא לגשר על הפער הקיים בין תכניות הלימוד לבין הצרכים המשתנים של עולם התעסוקה באמצעות פעולות השיפה מגוונות, שיח עם המעסיקים ואפשרות להתנסות מעשית תוך כדי הלימודים. לאור זאת, אנו מבקשים לבחון את השפעת השותפות על עמדות הסטודנטים ביחס לתחום לימודי הרכב, ענף הרכב בכללותו ויבואני הרכב בפרט. עמדות הסטודנטים נאספו באמצעות סקר מקוון שנשלח לראשי המגמות במכללה והופץ על ידם לסטודנטים הלומדים במגמת מכונות רכב. הסקר הועבר לסטודנטים בשני מועדים: טרם החלה פעילות השותפות ובסיום שנת הפעילות. במוקד השאלון נוסחו שאלות הבוחנות את תפיסות הסטודנטים לגבי לימודי מכונאות רכב.

נתונים דמוגרפיים: (מין, גיל, מוצא)

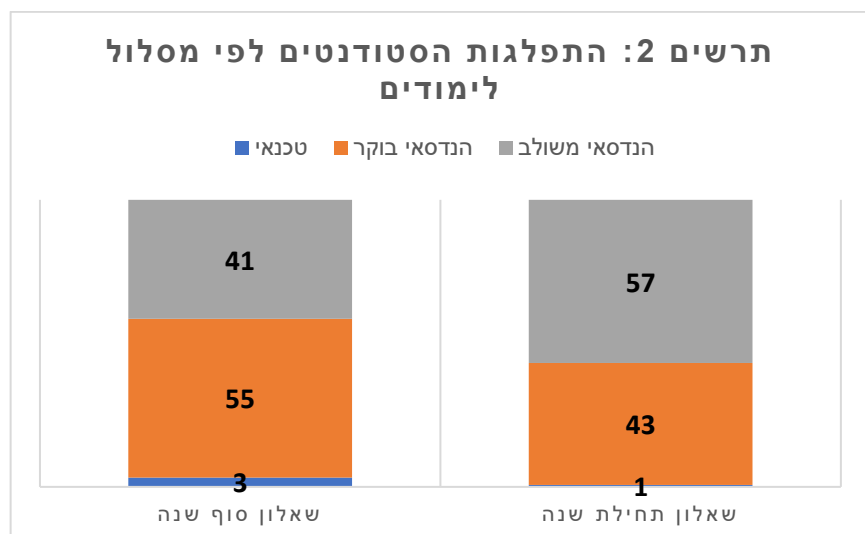
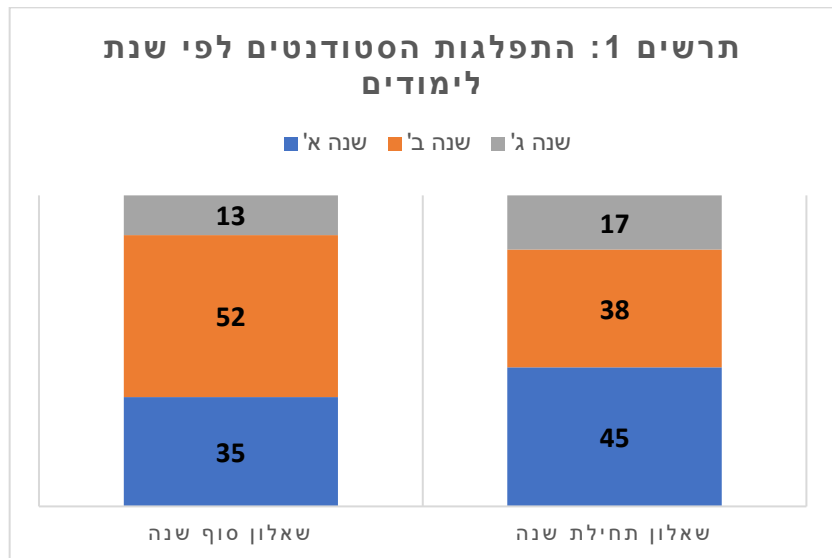
בתחילת השנה האקדמאית ובסופה הועבר שאלון עמדות לסטודנטים במכללות שבתוכנית. בתחילת השנה ענו על השאלון 268 סטודנטים ובסופה ענו 94 סטודנטים: כ-40% מהמשיבים הינם סטודנטים מהמגזר הערבי, רק נשים בודדות ענו על השאלון וכמעט 70% מהעונים על השאלון היו בני 25 ומטה.

שאלון סגור שהועבר לתלמידים בתלמידים במוסדות ותמלולי ראיונות עם סטודנטים מצטיינים.

מאפייני לימודים:

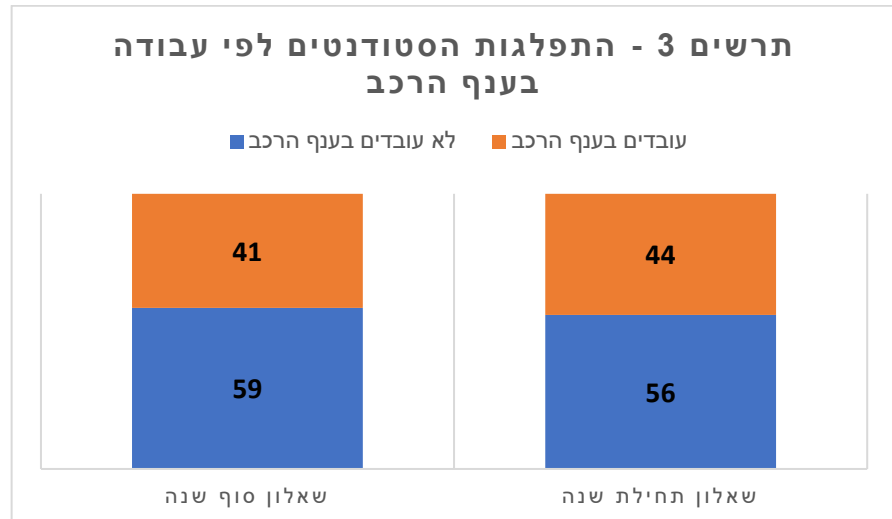
בתחילת השנה קבוצת העונים הגדולה היתה סטודנטים בשנה א' ובסוף השנה יותר ממחצית העונים היו סטודנטים בשנה ב' (תרשים 1).

בתחילת השנה מעל למחצית מהעונים לשאלון הייתה מקרב תלמידי הנדסאי משולב, מעל למחצית העונים על שאלון סוף השנה הייתה מקרב הסטודנטים במסלול הנדסאי בוקר (תרשים 2).

תעסוקה בענף הרכב

כ-40% מהסטודנטים דיווחו כי הם עובדים כרגע בענף הרכב (תרשים 3), כאשר בקרב הסטודנטים במגזר הערבי אחוז זה גבוה משמעותית (60% מהמשיבים לשאלון).

תפיסות המשיבים לגבי לימודי מכונאות רכב

הסטודנטים נשאלו לגבי מידת העניין שלהם בעולם הרכב, מידת ההתאמת לימודי המקצוע אליהם וכן מידת הגאווה שלימודים בענף הרכב מסבים להם.

קרוב ל-90% מהסטודנטים מדווחים כי עולם הרכב מעניין אותם (תרשים 4).

מניתוח הראיונות שבוצעו עם סטודנטים עולה כי רמת העניין שלהם בתחום היא נגזרת של תדמית הענף ולא של תוכן הלימודים. כלומר, הסטודנטים נמשכים לעולם הרכב ומוצאים אותו מעניין בתור תחביב אך אינם מתכוונים לעבוד בו לאחר הלימודים.

”אני לא מכיר גבר שלא מתעניין לפחות בקטנה ברכבים” “זה מעניין לחיים הפרטיים - בלי קשר לעבוד בזה” (ציטוטים מתוך ראיונות סטודנטים)

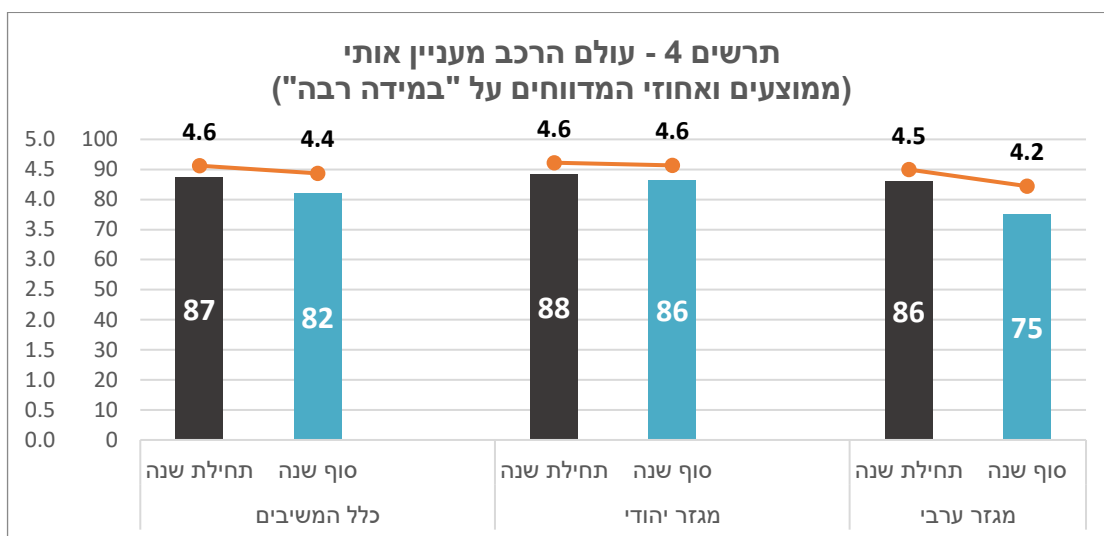
ניתן לראות מגמה שלילית בנוגע להמלצה ללמוד את תחום הרכב והעדפה ללמוד תחום אחר.

באופן עקרוני ניתן לראות כי כל המשיבים לשאלון מסכימים יותר עם מידת התאמת לימודי המקצוע אליהם, מאשר עם מידת הגאווה שלימודים אלו מסבים או מידת רצונם להמליץ על לימודים אלו.

בקרב המשיבים משני המגזרים ניכרת אחידות דעים לגבי מידת התאמת תחום הלימודים אליהם, כאשר 70%-75% מהם מדווחים כי הם מסכימים מאד עם האמירה שהם לומדים את התחום אותו היו רוצים ללמוד. כאשר נשאלים המשיבים לגבי מידת הגאווה שמסב מקצוע מכונאות הרכב, ניכרים הבדלים קטנים בין המגזרים, כאשר בקרב המשיבים במגזר היהודי כ-80% מסכימים³ עם ההיגד “אני גאה ללמוד מכונאות רכב” ובקרב סטודנטים מהמגזר הערבי 88% מסכימים עם היגד זה. גם במידת ההסכמה עם ההיגד “אמליץ לחברי ללמוד מכונאות רכב” ניכרים פערים דומים בין

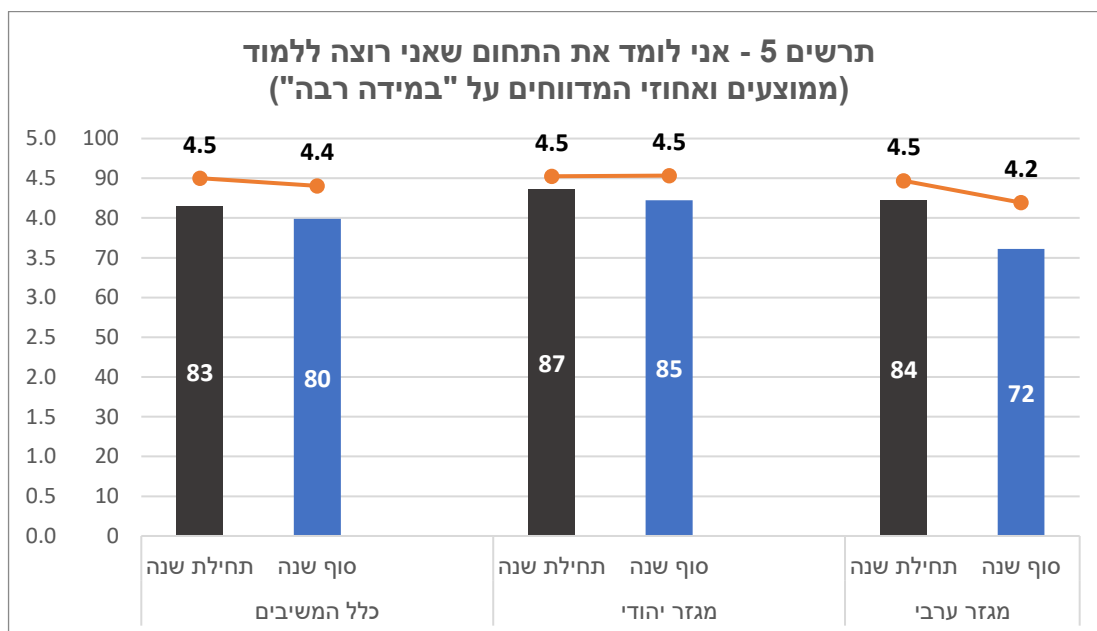
³ מסכימים - הבוחרים באפשרויות 4 ו-5.

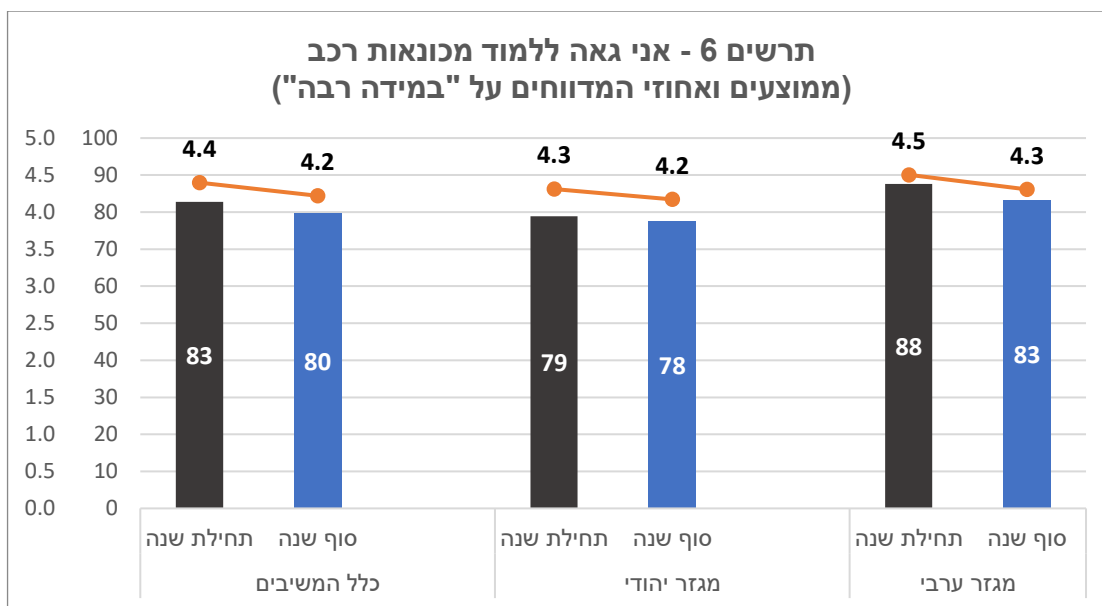
הסטודנטים מהמגזרים השונים, כאשר בקרב המשיבים מהמגזר הערבי אחוזי הסכמה גבוהים יותר (70%) מאשר בקרב המשיבים מהמגזר היהודי (62%).

עמדות הסטודנטים לגבי לימודי מכונאות הרכב נחלקו לעמדות בהן ניכרו עמדות חיוביות וכאלו בהן ניכרו מגמות שליליות:

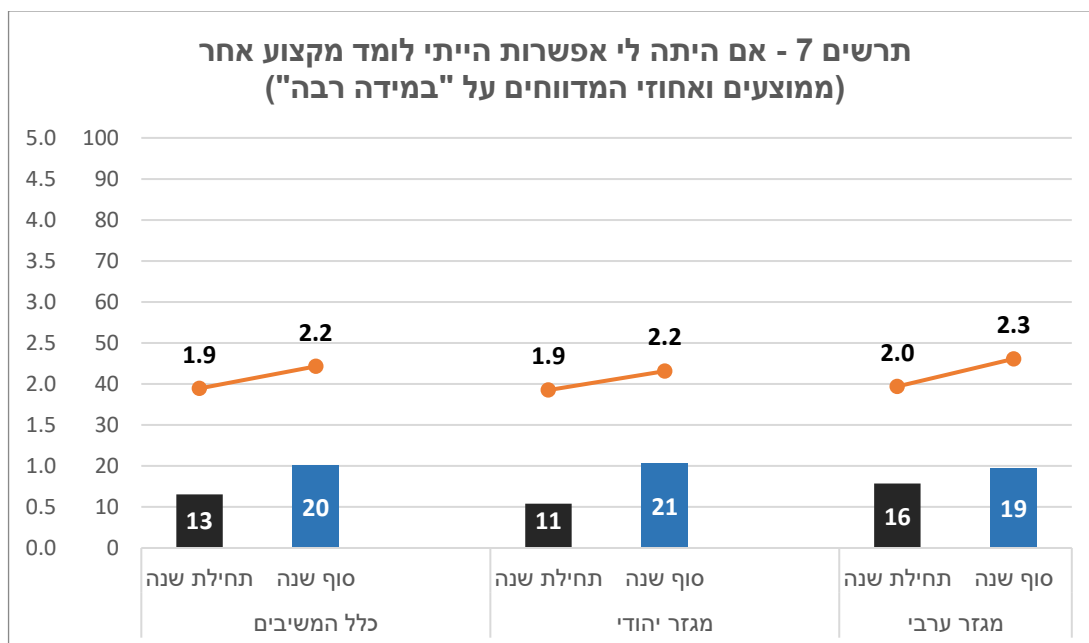
מגמות חיוביות - מרבית הסטודנטים (מעל 80% מהם) מדווחים כי הם לומדים את התחום שאותו הם רוצים ללמוד וכי הם גאים ללמוד מכונאות רכב (תרשימים 5 ו-6). ההבדלים בין תחילת השנה לסופה אמנם אינם מובהקים אך ניכר שאותה מידת הסכמה נמצאת בירידה קלה בין שני המועדים. מאחר והנתונים היו גבוהים גם במועד הראשון בו נערך הסקר, אין לירידה זו משמעות.

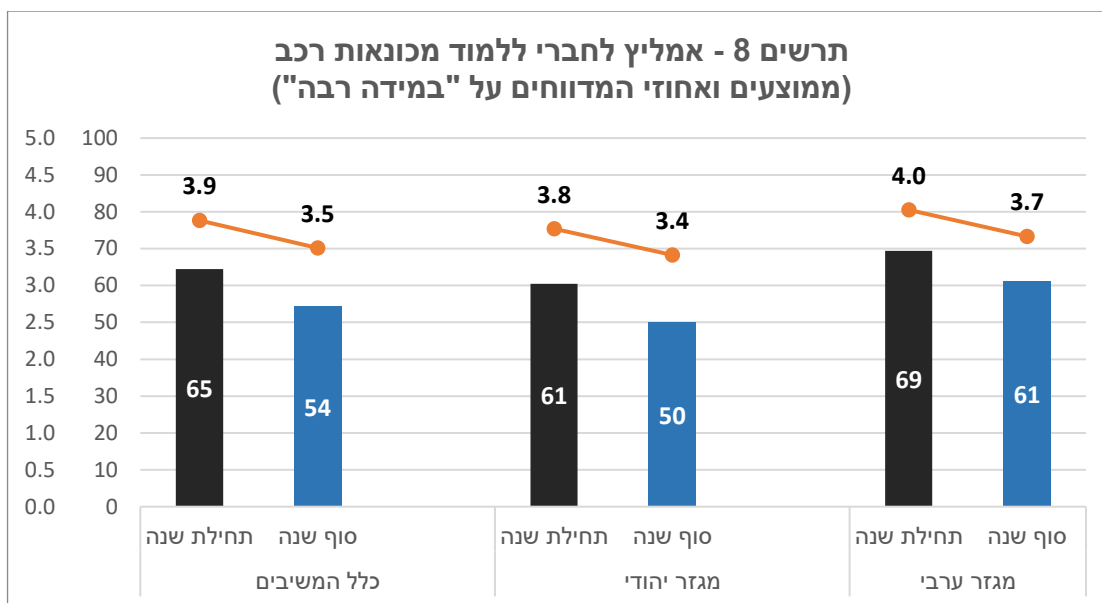

מגמות שליליות - מיעוט מהתלמידים (פחות מחמישית מכלל המשיבים לשאלון) מצהירים כי היו מעדיפים ללמוד מקצוע אחר. אמנם הממצא אינו מובהק אך יש לשים לב שקיימת מגמת עליה קלה באחוז המסכימים עם אמירה זו בין המועדים (תרשים 7).

מעל ל-60% מהעונים לשאלון בתחילת השנה הצהירו כי ימליצו לאחרים ללמוד מכונאות רכב. מוכנות זו ירדה בצורה משמעותית בממצאי שאלון סוף השנה (תרשים 8).

מתוך ראיונות הסטודנטים עולות תפיסות שביכולתן להסביר את ממצאי הסקר:

הבחירה בלימודים הספציפיים - הסטודנטים מאוד מעשיים וריאליסטיים. הבחירה שלהם בעולם הרכב, למרות שהם אוהבים את עולם הרכב, היא מתוך שיקולים של עלות מול תועלת. קבוצת השוואה שלהם היא סטודנטים הלומדים לתואר אקדמי. לכן, גם הציפיות שלהם הן בהתאם (שכר, יוקרה); הבחירה לעיתים מגיעה בגלל העיסוק במכונות ולא בגלל ההתמחות במכונאי רכב. מקצוע המכונות מאפשר תחומי בחירה רבים יותר בעתיד. הבחירה מכוונת מטרות ויעדים. " זה התחיל בתור תחביב, הייתי מכונאי גם בצבא, התחלתי לבדוק מה חיוני עבורי בעתיד....תואר אקדמי רגיל אין הרבה מה לעשות עם זה בהמשך, אז החלטתי ללמוד הנדסאי כי יש מה לעשות עם זה " בחרתי ללמוד בענף המכונות, ויש לי עוד קלף ביד - של הרכב"

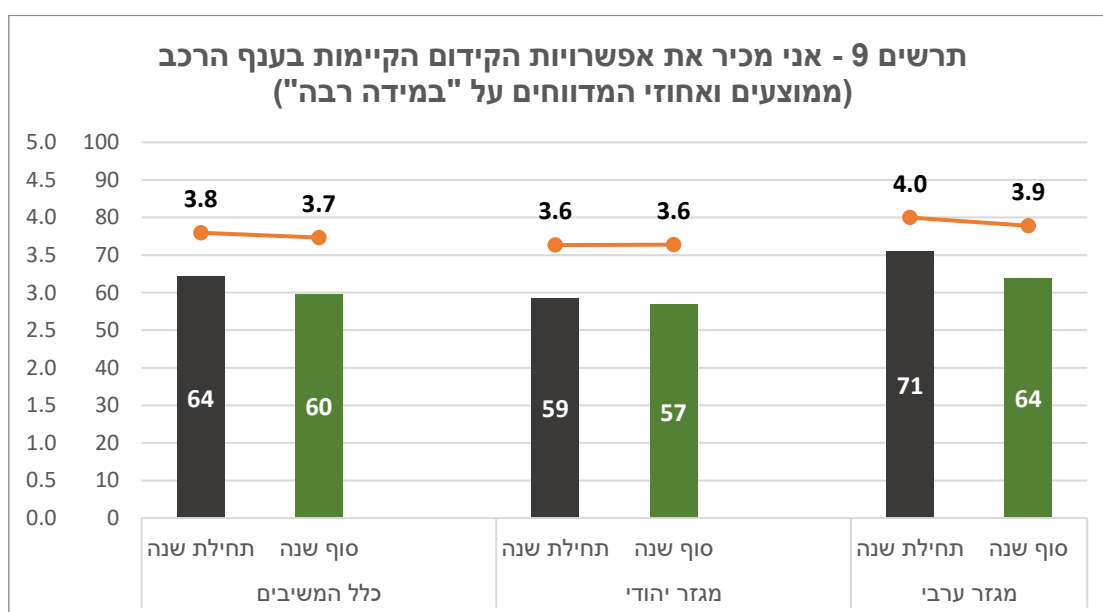
ניתן להסביר את המגמות השליליות בנוגע לעמדות הנודעות בנושא האקדמי מול המעשי - הם באו בגלל הפרקטיות אך הלימודים לא פרקטים. המלצה לעתיד: התנסות מעשית, חשיבה הוליסטית, המעסיק הוא חלק אינטגרלי. תכנית חניכה, היבואנים מכשירים בצורה מעשית. "בהנדסאים, חוץ מהקטע של הסדנה זה בעיקר אקדמי, לא ממש מעשי, לי יש את המעשי מהצבא" "לומדים מלא דברים, מלא תחומים מתמטיקה פיסיקה...." המלצה לטווח קצר וארוך

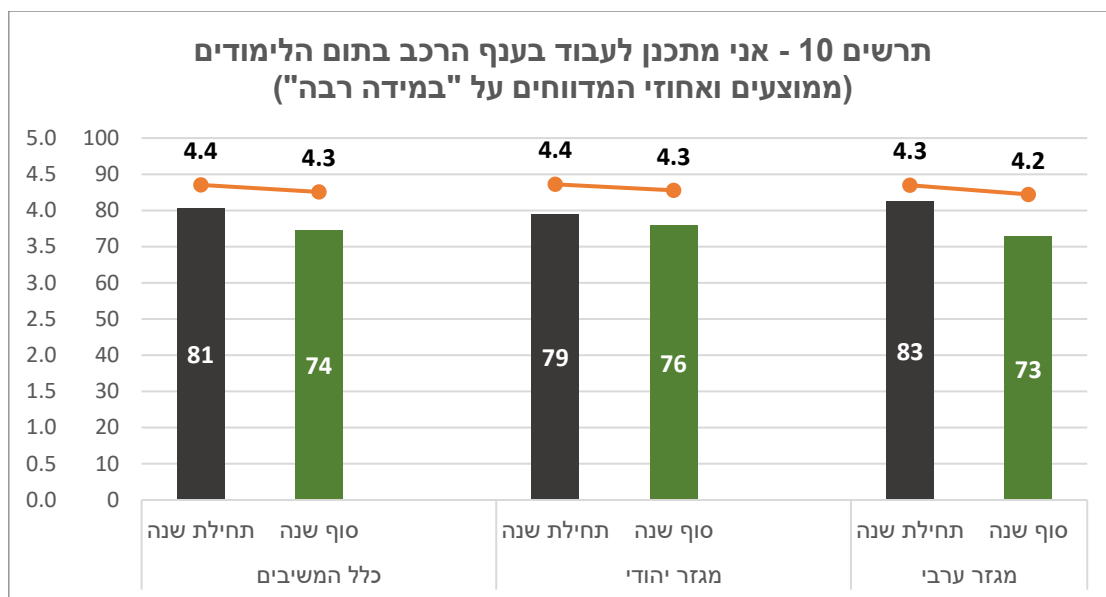
תפיסות המשיבים לגבי תעסוקה בענף הרכב

מגמות הסטודנטים נחלקות למגמות חיוביות ושליליות.

בקרבת הסטודנטים הערבים, מידת הסכמה גדולה יותר עם היכרות עם אפשרויות הקידום המקצועי בענף (כ 70% לעומת כמחצית בלבד בקרב סטודנטים במגזר היהודי) ועם יכולת השתכרות יפה בענף (כ 60% לעומת כמחצית בלבד בקרב סטודנטים במגזר היהודי). הדבר יכול לנבוע מהעובדה שלשתי האוכלוסיות נקודות השוואה שונות, בפני הסטודנטים במגזר הערבי עולם תעסוקתי מצומצם יותר ובעל אפשרויות פחותות מאלו העומדות מול הסטודנטים היהודים.

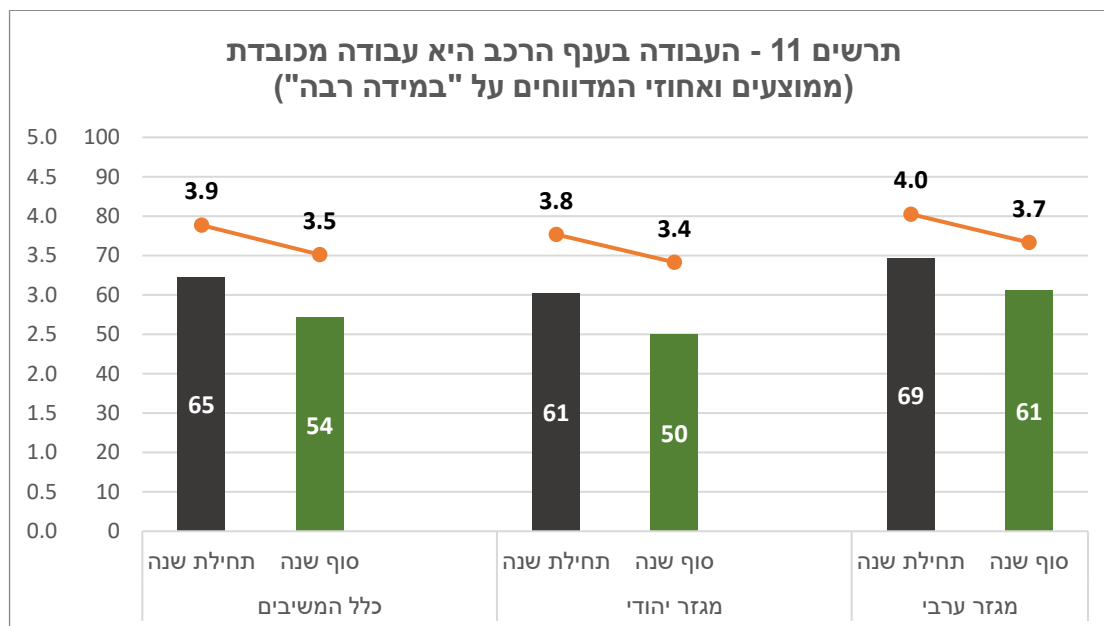
מגמות חיוביות - מעל מחצית מהסטודנטים במגזר היהודי ומעל ל 60% מהסטודנטים במגזר הערבי מדווחים כי הם מכירים את אפשרויות הקידום הקיימות בענף הרכב (תרשים 9). סביב 80% מהסטודנטים מדווחים כי הם מתכוונים לעבוד בענף הרכב עם סיום הלימודים (תרשים 10).

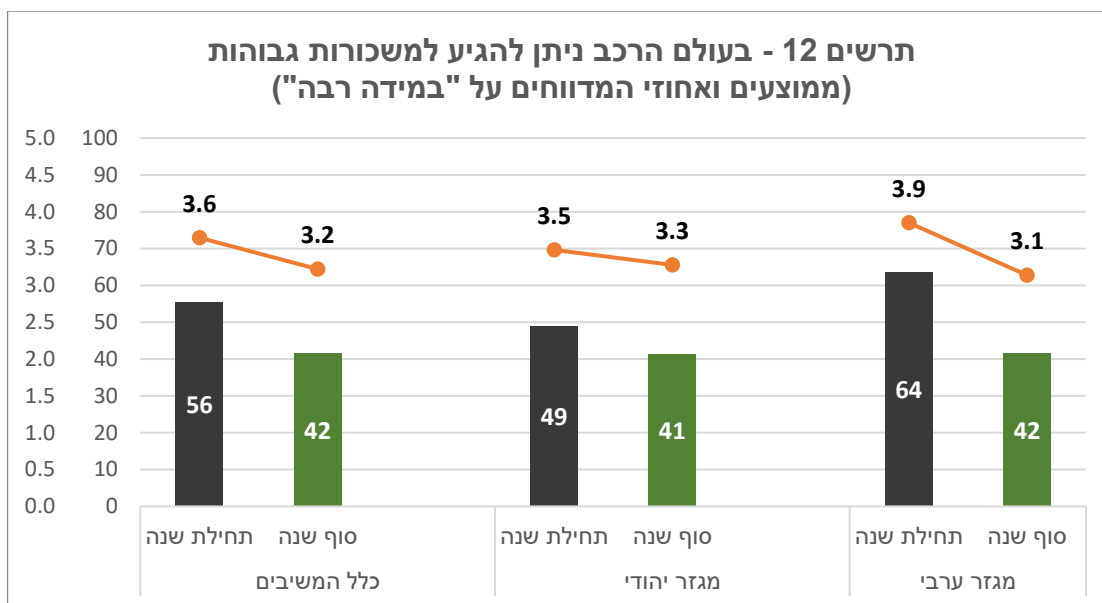

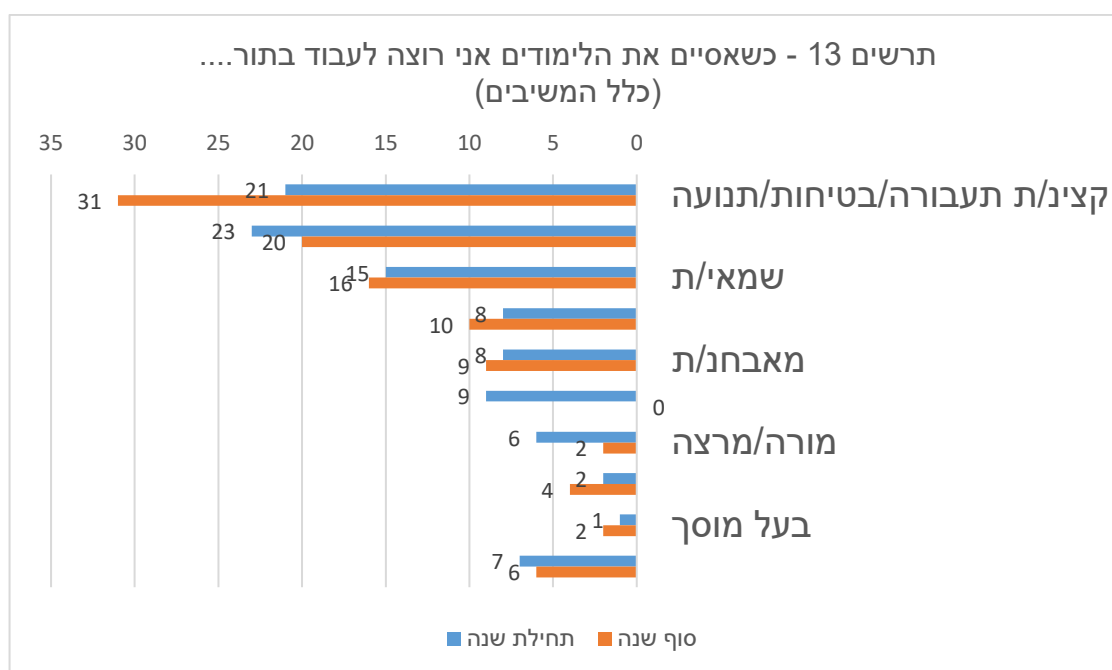
מגמות שליליות - בסוף השנה כמחצית מהסטודנטים במגזר היהודי וכ-60% מהסטודנטים במגזר הערבי חשו כי העבודה בענף הרכב היא עבודה מכובדת, ממצא המהווה ירידה משמעותית מתחילת השנה (תרשים 11).

בסוף השנה רק כ-40% מהסטודנטים חשבו כי בענף הרכב ניתן להגיע למשכורות גבוהות, ממצא זה מתאר ירידה משמעותית בתחושה זו, בעיקר בקרב תלמידי המגזר הערבי (תרשים 12).

מבחינת מכוונות לתעסוקה בענף הרכב, תחומי העיסוק העתידיים המועדפים על הסטודנטים הם קציני תעבורה, מנהלי מוסך ושמאים (תרשים 13).

מתוך ראיונות הסטודנטים עולות תפיסות שביכולתן להסביר את ממצאי הסקר:

לסטודנטים יש שתי נקודות השוואה כאקדמאים וכאנשי הייטק. לשיטתם מי שמתקן מכוניות כיום הם אנשי מחשבים תדמית המקצוע - "קודם היה שם לא טוב למכונאי, היום הכל השתנה לטובה - המכונאים של היום זה לא המכונאים של פעם, האוטו של היום זה לא האוטו של פעם - האוטו היום זה מחשב". "זה לא מה שהיה פעם, אתה פותח וסוגר עם הידיים מה שהיה פעם כבר לא תקף להיום.

חשוב לעשות את ההבחנה בין הטרמינולוגיה של מכונאי/הנדסאים ומוסכניקים. לדעת הסטודנטים מגיעים להם תנאים אחרים, טובים יותר מאלה של העובדים שאינם הנדסאים. ציפייה זו מתחילה כבר בכניסה למקצוע, אפשרויות הקידום והרצון לשינוי מתמיד במהלך הדרך. קידום הוא לא ביטוי בכסף, אלא בסוג העבודה, באפשרות להתפתח, לעשות דברים

נוספים. לתפיסתם של הסטודנטים, ניהול מוסך הוא פסגת השאיפות. ניתן לראות את השינוי בתפיסות בשלושה מעגלים:

ההבדלים בשוק התעסוקה - "המכונאים במוסכי השירות הם מלומדים, הם מבינים, הם רציניים - המוסכניקים במוסכים הרגילים הם לא מלומדים הם נכנסו למוסך כשהיו ילדים ולמדו את העבודה". זהו הבדל בתפיסת הערך העצמי של הלימודים וחשיבותם.

הכניסה למקצוע - "אין לי בעיה בהתחלה לעבוד שחור וללכלך את הידיים רק בתנאי שאני אדע שיש לזה עתיד להתקדם" "מקום עבודה רציני ומכובד הוא מקום ששואף על הזמן להתקדם" - הבדל זה משקף את התפיסות לגבי הציפיה מהעבודה ומאפשרויות הקידום. מנתון זה ניתן להסיק לגבי העמדה להשתלבות בענף הרכב לאחר הלימודים.

תפיסת עתיד מקצועי - "מבחינה מקצועית הדרגה הכי גבוהה זה לנהל עובדים", "אני חושב על לנהל מוסך וגם על לנהל עסק משלי". תפיסת העתיד המקצועי נותנת את הרציונאל בלימודים גבוהים ומבטאת את השאיפה של הסטודנט ותפיסת האופק התעסוקתי שלו.

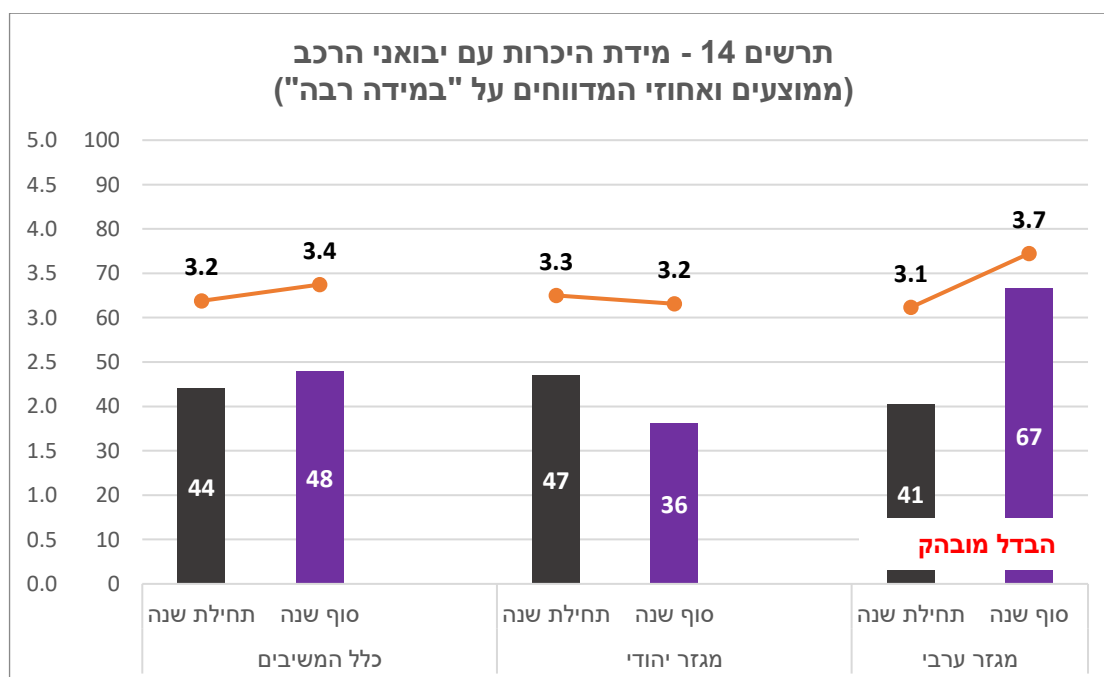
תפיסות המשיבים לגבי חברות יבוא הרכב

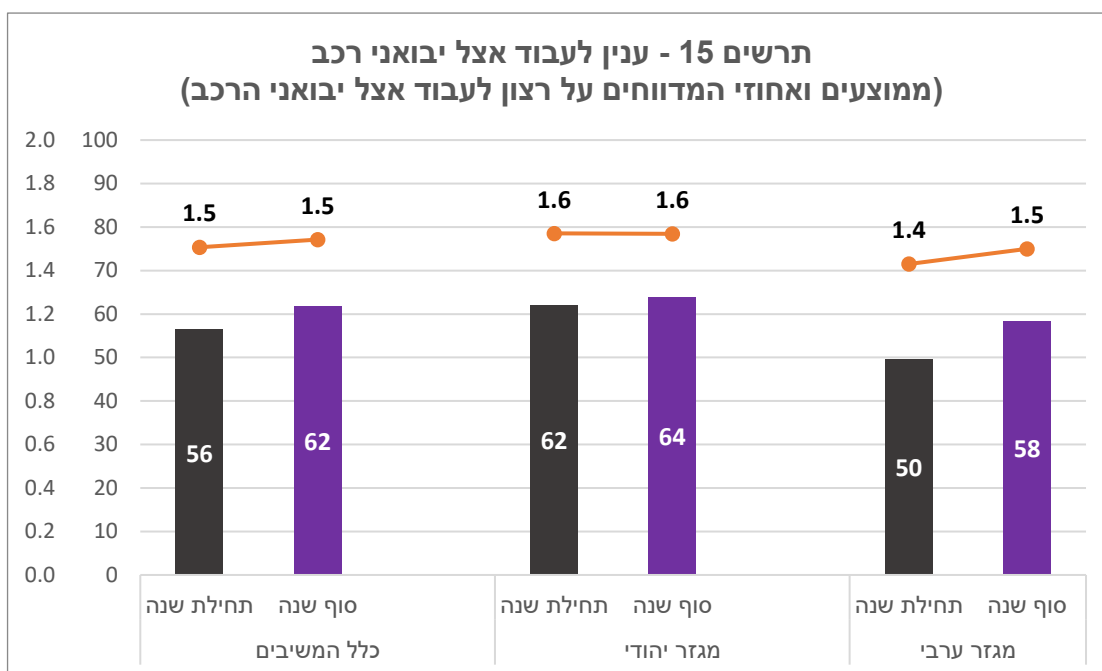
הסטודנטים נשאלו לגבי מידת ההיכרות שלהם עם חברות יבוא הרכב ועם מידת העניין שלהם לעבוד בחברות אלו. התפלגות התשובות לשאלת ההיכרות נמצאה דומה מאד בין שתי האוכלוסיות כאשר רק סביב 40% מהמשיבים מדווחים על היכרות עם חברות יבוא הרכב.

בקרב הסטודנטים במגזר הערבי חל גידול משמעותי באחוז הסטודנטים שמדווחים על היכרות עם חברות יבוא הרכב בסוף השנה. בקרב הסטודנטים במגזר היהודי המצב לא השתנה משמעותית בסוף השנה (תרשים 14).

מעל ל-60% מהסטודנטים במגזר היהודי הביעו עניין לעבוד בחברות יבוא הרכב, וזאת לעומת כמחצית מהסטודנטים מהמגזר הערבי. הסבר אפשרי הוא היכרות המשיבים עם שווקי תעסוקה שונים היהודי והערבי והאפשרויות המצויות בכל אחד מהם. לא נמצא שינוי משמעותי לאורך השנה.

מעל מחצית מהסטודנטים דיווחו בתחילת השנה כי יש להם ענין לעבוד אצל יבואני הרכב. אין שינוי משמעותי בסוף השנה (תרשים 15).

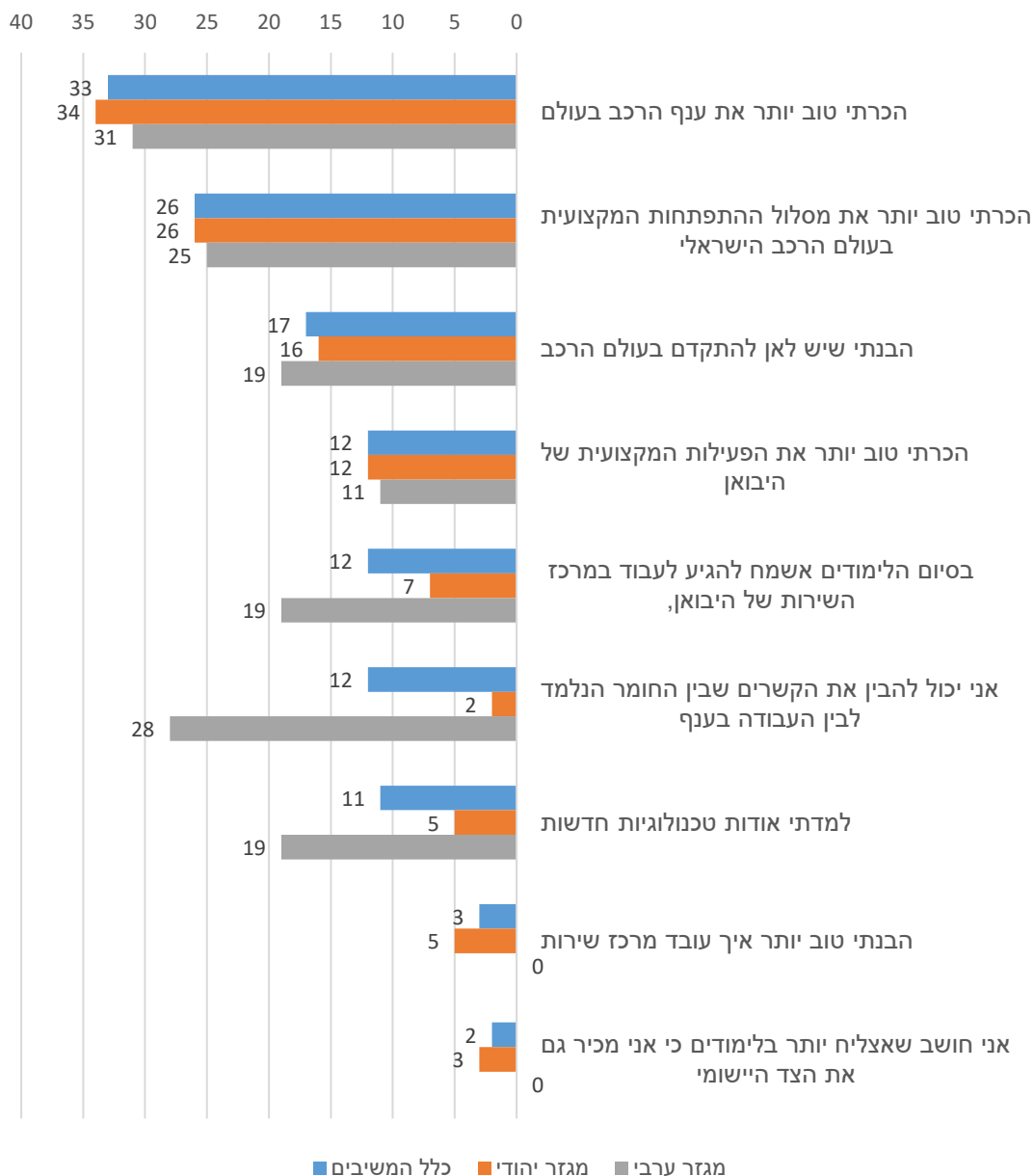

תרומת התוכנית לסטודנטים

בקרב הסטודנטים במגזר היהודי תרומת התוכנית התבטאה בעיקר בהיכרות טובה יותר על ענף הרכב בעולם בקרב סטודנטים במגזר הערבי תרומת התוכנית התבטאה בעיקר בהיכרות טובה יותר על ענף הרכב בעולם ובהבנת הקשרים שבין החומר הנלמד לעבודה בענף. שני המגזרים הביעו עמדה דומה בתרומת התכנית להיכרות טובה יותר עם מסלול ההתפתחות המקצועית בענף הרכב הארץ. נראה כי בשלב זה זה התכנית לא נרשמה תרומה כלשהיא בהבנת העבודה במרכז השירות וכן נראה כי הסטודנטים לא העידו על תרומת תכנים יישומיים יותר בעקבות התכנית. (תרשים 16).

תרשים 16 - תרומת התכנית לפי דיווחי סטודנטים

הסטודנטים בישראל הם מאד מעשיים. זוהי מגמה מורגשת בקרב הסטודנטים בישראל, לאו דווקא הנדסאי הרכב ולכן נוצר פער ציפיות . - תהליכי הבחירה במסלולי לימודים ובחירה בתחומי תעסוקה הם תהליכים רציונליים ומעשיים הבוחנים כדאיות כלכלית ואפשרויות קידום מקצועי. הלימודים חייבים להיות מכווני שוק.

קיים פער משמעותי בין התפיסה הרומנטית על עולם הרכב בעיני הסטודנטים לבין המציאות בסביבת העבודה הלכה למעשה.

לעיסוק בתחום הרכב יש תדמית רומנטית, אך למעשה אותה תדמית קשורה לתדמית של מוסך העתיד המושתת על טכנולוגיה . בשטח יש פער בין התפיסה למציאות.

לסטודנטים הנדסאים בתחום הרכב יש שתי נקודות השוואה לגבי "קבוצת השווים" שלהם: קבוצת התייחסות אחת הקשורה לחבריהם האקדמאים והם תופסים את עצמם כמשתייכים אל הסטודנטים הלומדים לתואר אקדמי ובעולם העבודה הם תופסים את עצמם כשייכים לקבוצת העובדים במקצועות ההיי טק. יש חשיבות גדולה להתייחס לקבוצות ההשוואה של הסטודנטים (בהגדרת הציפיות בעולם ההשכלה הגבוהה והתעסוקה - שתי קבוצות ההשוואה - קבוצת השוואה פנימית במהלך הלימודים כאקדמאים, וקבוצת השוואה חיצונית, בשוק העבודה על הנדסה והייטק).

חשוב להתייחס גם לתפיסות דור ה-(Millennials) Y - ציפיה לאפשרויות קידום, ציפיה לשינוי והתאמה לשוק עבודה דינמי . זו ציפיה מותאמת מציאות שעוברת שינויים. הציפיה הראלית לשינוי היא 3-4 שנים. מחייב חשיבה ליצירת שינויים מהירים יותר בתוך מרכז השירות. שינויים מערכתיים.

ממצאי הסקר מסמנים התחלה של שינויים המצריכים חשיבה אסטרטגית. בתום שנת ההפעלה /התערבות באמצעות מודל השותפות קשה להסיק מסקנות חד משמעיות אך ניכר כי ישנו צורך בהמשך המעקב על מנת לבחון את מידת השפעה של התכנית על עמדות הסטודנטים. אחת ממגבלות המחקר הינה מיעוט המשיבים בתם שנת הלימודים לעומת העונים התחילת השנה וכן ההבדלים במאפייני המשיבים (סטודנטים בשנה א/ב).

בהמשך נרצה לבדוק כיצד ניתן בכלים המחקריים לפתח ולהתאים את התכנית לצרכי התעשייה .